

Gibson Les Paul Standard 1958-1960

Geboorte van een

Praat over een Les Paul uit 1959 en er is altijd wel iemand bij wie de tranen in de ogen springen. Maar dat is wel eens anders geweest. Hieronder het verhaal van een legende die er bijna niet was gekomen.

door **Tony Bacon**

Iedere gitarist en elke gitaarbouwer wil eigenlijk hetzelfde: een gitaar die lekker speelt en goed klinkt, voor een redelijke prijs. Hoe moeilijk kan dat zijn? Nou, in de praktijk blijkt dat nog niet mee te vallen. Aan het einde van de jaren vijftig zag gitaarproducent Gibson zichzelf voor datzelfde, tijdloze probleem gesteld: men vroeg zich af wat er kon worden gedaan om hun Les Paul gitaren populairder te maken. Want eerlijk gezegd gingen die bepaald niet als warme broodjes over de toonbank.

Dus wat deden ze? Logisch, ze veranderden de kleur. In 1958 besloot Gibson niet verder te gaan met de goudkleurige Les Paul Goldtop – die was blijkbaar toch iets te excentriek – en koos men voor een traditionele sunburst afwerking. Dat was het. Schijnbaar was deze verandering destijds zo onbeduidend dat toen ik de toenmalige Gibson directeur Ted McCarty er jaren later naar vroeg, hij niet wist wat ik bedoelde. “Ik kan me de overgang van de Goldtop naar sunburst niet herinneren”, zei hij. Hij voegde er nog aan toe dat het ook wel eens andersom geweest zou kunnen zijn. “Niet al onze concurrenten wisten destijds dat de body van de Les Paul uit een deel mahonie en een deel esdoorn bestond en een sunburst afwer-

king zou dat geheim hebben prijsgegeven”, vertelde Ted. “Voor zover ik me kan herinneren hebben we dat nooit gedaan.” Hoe dan ook, wat Ted McCarty’s geheugen hem ook vertelt, de ‘burst’ was geboren.

Hier komt Les

Gibson maakte al sinds de jaren dertig met wisselend succes hollowbody’s en zag begin jaren vijftig met lede ogen aan hoe een pas beginnend bedrijfje aan de Amerikaanse westkust furore maakte met een vreemd ogende, massieve elektrische gitaar: de Telecaster. Zoals elk bedrijf zou doen, reageerde Gibson op de concurrentie. Ze verbonden de naam van de destijds beroemdste gitarist aan hun elektrische gitaar. Het Les Paul Model werd in de zomer van 1952 voor het eerst te koop aangeboden, met goudkleurig bovenblad en twee P-90 enkelspoelselementen.

Behalve een geweldige gitarist was Les Paul ook een handige knutselaar. Hij haalde gitaren, opnameapparatuur en versterkers uit elkaar met maar één doel: ze beter te laten werken. Het idee waar hij nu mee speelde was dat een gitaar met een massief stuk in de body een betere sustain en een helderder geluid zou hebben. Ook zou zo’n gitaar niet rondzingen, zoals zijn Gibson ES-300 wél deed als hij zijn versterker te hard zette. Na een paar wekeinden knutselen in de Epiphone fabriek in New York kwam Les met zijn ‘log’, een gitaar die hij had gemaakt van een vierkant stuk dennenhout waaraan hij de zijkanten van een ontmantelde Epiphone body had gelijmd. Les Paul zegt dat hij probeerde het concept aan Gibson te slijten, maar die zagen er - en zo gek was dat niet - niets in. Wat later knutselde hij nog een tweede en derde Epiphone in elkaar. Les en zijn vrouw Mary Ford bespeelden deze semi-massieve ‘flops’ regelmatig live en in de studio, totdat de Gibson Les Paul verscheen.

Aan de Les Paul Goldtop werd trouwens al snel het een en ander verbeterd, zoals bij de meeste nieuwe gitaren. Een fout in de hoek die de hals maakte ten opzichte van de body, werd gecorrigeerd en de oorspronkelijke, trapezium-

vormige combinatie van een brug en een staartstuk werd in 1953 vervangen door een nieuwe, staafvormige unit. Gibson breidde de Les Paul-lijn in 1954 verder uit met de zwarte Custom en de eenvoudige Junior. De Custom was de eerste Gibson met de nieuwe tune-o-matic brug, gebruikt in combinatie met een staafvormig staartstuk. Deze was gepatenteerd door McCarty en bood Gibson-bespelers voor het eerst de mogelijkheid hun instrument nauwkeuriger te stemmen door de lengte van elke snaar te veranderen. Vanaf 1955 was deze brug ook op de Goldtop te vinden.

Topniveau?

De Les Paul TV (een Junior met een beige afwerking) en Special (in feite een Junior met twee elementen) verschenen in 1955. Toen introduceerde Gibson de humbucker, een nieuw soort element dat speciaal ontworpen was om de brom waarmee het gebruik van traditionele enkelspoelselementen gepaard ging (inclusief Gibsons eigen P-90) tegen te gaan. Gibson begon de nieuwe PAF humbuckers te gebruiken in de eerste maanden van 1957 en verving de P-90’s van de Les Paul Goldtop en Custom in dat jaar.

De verkopen van de Goldtop liepen echter hard terug en de bazen van Gibson besloten de goudkleurige afwerking te vervangen door sunburst. De eerste twee sunburst Les Pauls – tegenwoordig bekend als Standard modellen – verlieten de fabriek op 28 mei 1958. In de verzendlijsten van Gibson worden ze overigens aangeduid als ‘LP Spec finish’.

Gibson had niet eerder dit soort sunburst toegepast; de meeste Gibsons waren bruin-tot-geel, zoals de Les Paul Junior. Door de nieuwe cherry sunburst van de Standard (die soms verbleekte tot prachtig zonnegeel) was de esdoorn top duidelijk zichtbaar. Waar het geheim van de Les Paul eerder nog verborgen was onder een gouden laklaag, precies zoals McCarty het had bedoeld, was het nu voor iedereen zichtbaar.

De zichtbaarheid van de top had overigens wel tot gevolg dat de houtbewerkers van Gibson iets meer aandacht aan het uiterlijk van de esdoorn bovenbladen gingen besteden. Ze waren gewend de achterkant van archtop hollowbody gitaren te maken uit prachtig gevamd esdoorn, dat kwartiersgezaagd werd. Enkele van de Les Paul Standards uit 1958 tot

Niemand had het **ooit** over de kwaliteit van de **esdoorn** bovenbladen en er werd in de fabriek geen **bijzondere aandacht** aan besteed

legende

'59 Les Paul:
eerst volkomen
genegeerd maar nu
een van de meest
gezochte gitaren

1952

De Les Paul uit 1952 had een trapezium-vormig staartstuk, P-90 elementen en een goudkleurige afwerking

1956

De tune-o-matic brug en stop-staartstuk stammen uit 1956

1957

In 1957 kreeg de toekomst van de rock vorm: de Gibson PAF humbucker deed zijn intrede

1960 hebben ook zo'n wonderschone tekening. Een stuk gevlamd esdoorn op zijn best kan er uitzien alsof er parallelle rijen van driedimensionale 'heuvels en dalen' in het hout zitten. Een dergelijke tekening kan de waarde van een Les Paul uit 1958-1960 fors hoger maken.

De nieuwe sunburst Les Paul Standards bleven van de productielijn van Gibson komen. Niemand had het ooit over de kwaliteit van de esdoorn bovenbladen en er werd in de fabriek geen bijzondere aandacht aan besteed. Als er eens een hele mooie van de band kwam, was dat meegenomen. Gibsons verwachting dat een nieuw uiterlijk voor de Les Paul Standard de verkoopcijfers van het model wel eens zou kunnen verbeteren, leek heel even uit te komen. Tussen 1956 en 1958, het geboortjaar van de nieuwe Standard, liep de verkoop van de Gold-top Les Paul hard terug. Na de verschijning van het herziene model steeg de verkoop tijdelijk, om in 1960 weer in te zakken. Gibson concludeerde dat de nieuwe afwerking niet voldoende was geweest en dat het volledig herzien van het Les Paul-model de enige manier was om nieuwe gitaristen aan te trekken. Het resultaat daarvan

was de SG, die beleefd gezegd nogal verschilde van de Les Paul.

Prachtig geluid

We weten dat de sunburst Standards sindsdien de meest begeerde en duurste elektrische gitaren ooit zijn geworden. Vooral exemplaren met een dramatisch gevlamde top zijn gewild. In de Gibson-prijslijst van november 1958 staat de sunburst Les Paul voor 280 dollar. Dat zou omgerekend naar vandaag ongeveer 1500 euro zijn, terwijl ze nu worden verkocht voor tien- en zelfs honderdduizenden dollars. Als gitarist zou je kunnen zeggen dat dit een behoorlijk triest lot is voor een dergelijke gitaar. Er zijn maar weinig muzikanten die zich een origineel exemplaar kunnen veroorloven en het grootste deel van de Standards uit 1958-1960 zal als pronkstuk van een afstandje bewonderd, maar niet meer bespeeld worden.

De gelukkigen die originele Standards hebben bespeeld, in plaats van ze op te sluiten in een bankkluis als onderdeel van een investeringsportefeuille, zullen een aantal kleine construc-

tiewijzigingen in de drie jaren van productie hebben bemerkt. Smalle frets in 1958 en forsere frets in 1959-1960 en een volle, ronde hals in 1958 ten opzichte van een slanker, platter profiel in 1959-1960.

Gibson heeft de oude gitaren tot in detail bestudeerd en brengt sinds begin jaren tachtig steeds accuratere reproducties op de markt. De heruitgaven van tegenwoordig zijn uitstekend, maar het blijven natuurlijk Les Pauls uit 2007 en het zullen nooit originelen uit 1958 worden.

De sunburst Les Paul bleek voor Gibson een slapende reus. Het instrument werd in eerste instantie genegeerd, maar is nu het ultieme verzamelobject geworden, zowel vanwege de zeldzaamheid – er zijn er tussen 1958 en 1960 minder dan 1700 gemaakt – als vanwege de alles veranderende geluiden die het instrument maakte in de handen van Clapton, Green, Bloomfield en anderen. Het is een moderne klassieker met een prachtige klank, met of zonder oogverblindende top.

Tony Bacon schreef *50 Years of the Gibson Les Paul*, uitgegeven door Backbeat.

1958/59

De eerste sunburst verscheen in 1958, gevolgd door het heilige jaar van het gevlamde esdoorn: 1959